

بهترین سرآغاز

ای نام تو بهترین سرآغاز بی نام تو، نامه کی کنم باز
ای یاد تو مونس روانم جز نام تو، نیست بر زبانم
نظامی

ای خدای مهربان، نام تو بهترین سرآغاز برای هر کار است.
من کارهایم را با نام تو شروع می‌کنم. نام تو به من شادی و نشاط می‌دهد.
ای خدای بزرگ، اکنون که به کلاس دوم آمده‌ام، از تو سپاسگزارم؛
ای پروردگار عزیز، از تو یاری می‌خواهم تا همیشه در درس‌هایم موفق شوم.
پروردگارا، به من کمک کن تا فرزندی خوب برای خانواده‌ام باشم و برای کشور
عزیزم، ایران، کارهای خوبی انجام دهم.

پیش از آغاز آموزش درس‌ها، لازم است دهه‌ی نخستِ سال تحصیلی، دانش‌آموزان عزیز، به بررسی و پاسخ‌گویی «تمرین‌های یادآوری» از کتاب مهارت‌های نوشتاری، هدایت شوند؛ تا فرصتِ بازآموزی و آمادگی مناسب، پدید آید.

فصل اوّل

نهادها

کتابخانه‌ی کلاس ما

روز زیبای پاییزی بود، باد خنکی می وزید و هوا ملایم بود. صدای پرندگان به گوش می رسید. دانش آموزان، آرام و با نظم، وارد کلاس می شدند.
آموزگار در کلاس ایستاده بود. او با هر دانش آموزی که وارد کلاس می شد، سلام

و احوال پرسى مى کرد. آموزگار از هريك مى خواست تا يك برگ کاغذ رنگى از داخل پاکت بردارد و در گروه خود قرار بگيرد. وقتى همى بچه ها به صورت گروهى نشستند، آموزگار گفت: «بچه هاى عزيز، از شما مى خواهم فکر کنيد و بگويد چگونه مى توانيم پاسخ پرسش هاى خود را پيدا کنيم؟».

بچه ها در گروه خود، گفت و گو کردند و پيشنهاد خود را روى برگه هاى نوشتند. نماينده ي هر گروه آن را بلند خواند. گروه ها به رايانه، کتاب ها، مجله ها و افراد دانا اشاره کرده بودند.

آموزگار از دانش آموزان تشکر کرد و گفت: «آيا همى نوشته ها در رايانه، کتاب ها، و مجله ها براى شما مفيد است؟».

نماينده ي گروه اول، گفت: «خير، بهتر است کتاب ها و مجله هاى ويژه ي خودمان را بخوانيم».

نماينده ي گروه ديگر، گفت: «در آخر کتاب فارسى، نام کتاب هاى مناسبى نوشته شده است که ما مى توانيم آن ها را بخوانيم».

آموزگار گفت: «کتاب خوب، مانند دوست خوب است که مى تواند به ما خيلى کمک کند، حالا چند دقيقه با هم گفت و گو کنيد و بگويد از چه راه هاى مى توانيم کتاب هاى خوب و مفيد را بشناسيم؟».

دانش آموزان با هم گفت و گو کردند. نماينده ي يکى از گروه ها گفت: «کتاب خوب را هم مانند دوست، پس از هم فکرى و مشورت با بزرگ ترها، انتخاب مى کنيم».

آموزگار گفت: «آفرين بر شما که خوب فکر مى کنيد و به درسى پاسخ مى دهيد. حالا فکر مى کنيد چگونه مى توانيم يک کتابخانه ي کوچک در کلاس داشته باشيم؟».

نگاه کن و بگو

درست، نادرست

۱. بچه‌ها در گروه گفت‌وگو کردند و پیشنهاد خود را روی تخته‌ی کلاس نوشتند.
۲. بهتر است کتاب‌ها و مجله‌های ویژه‌ی خودمان را بخوانیم.
۳. همه‌ی مطالب موجود در رایانه برای ما مفید است.
۴.

واژه‌سازی

به کلمه‌های زیر، خوب نگاه کن.

هم کلاس ← هم + کلاس
هم فکر ← هم + فکر
هم گروه ← هم + گروه

حالا تو بگو

- هم.....
- هم.....

بیاموز و بگو

- این کلمه‌ها را بلند بخوان.
روزنامه، رایانه، مجله، کتابخانه، ساده، تازه، نماینده، ستاره
حالا جمله‌های زیر را بخوان.
- ما امسال دوستان تازه‌ای پیدا کرده‌ایم.
 - ما می‌توانیم کتابخانه‌ای کوچک برای کلاسمان درست کنیم.
 - آموزگار برای هر گروه نماینده‌ای انتخاب کرد.

حالا تو بگو

- دیروز، مجله خریدم.
- خاطره برای دوستان خود تعریف کردم.
- بهتر است برای پاسخ دادن به هر پرسشی، لحظه فکر کنیم.

بازی، بازی، بازی

آموزگار به هر گروه یک کارت کلمه می دهد. اعضای هر گروه به کمک یکدیگر باید با آن کلمه، جمله ای خنده دار و زیبا بسازند و آن را برای دیگران بخوانند.

یارِ مهربان

من یارِ مهربانم دانا و خوش بیانم
گویم سخن فراوان با آن که بی زبانم
پندت دهم فراوان من یارِ پند دانم
من دوستی هنرمند با سود و بی زیانم
از من مباش غافل من یارِ مهربانم

عباس یمینی شریف

مسجد محله‌ی ما

مردم محله‌ی ما بسیار خوشحال بودند. کار بنایی مسجد، تازه تمام شده بود. مردم می‌خواستند برای اولین بار، نماز را به جماعت در این مسجد بخوانند. مسجد چراغانی شده بود. حوض مسجد پر از آب بود. مهدی با پدر و مادرش، گلدان‌های پرگلی را که آورده بودند، کنار حوض قرار دادند. چند نفر هم شیرینی و شربت به مردم می‌دادند.

بعد از نماز، امام جماعت از همه‌ی کسانی که در ساختن مسجد، کمک و همکاری کرده بودند، تشکر کرد و گفت: «مسجد، خانه‌ی خداست. وقتی برای خواندن نماز به مسجد می‌آئیم، از حال یکدیگر با خبر می‌شویم و با هم فکری، می‌توانیم کارهای خوب و بزرگ انجام بدهیم».

هنگامی که مهدی با پدر و مادرش از مسجد خارج می‌شدند، مهدی رو به مادرش کرد و گفت: «من با دقت به حرف‌های پیش نماز گوش دادم. سخنان او جالب بود. من همیشه فکر می‌کردم، مردم برای نماز خواندن به مسجد می‌آیند؛ نمی‌دانستم که مسجد محله‌ی ما کلاس‌های آموزش قرآن، نقاشی، رایانه و عکاسی دارد. در آنجا کتابخانه‌ی خوبی نیز برای کودکان وجود دارد. مادر جان! من هم دلم

می‌خواهد در یکی از این کلاس‌ها، شرکت کنم و از کتابخانه‌ی آنجا استفاده کنم».

مادر و پدر، لبخندی به مهدی زدند و با هم به طرف خانه رفتند.

نگاه کن و بگو

درست، نادرست

۱. کار بنایی مسجد تازه شروع شده بود.
۲. چند نفر با شیرینی و شربت از مردم پذیرایی می کردند.
۳. مردم فقط برای نماز خواندن به مسجد می آیند.
۴.

واژه‌سازی

- باسواد یعنی کسی که سواد دارد.
- باخبر یعنی کسی که از چیزی خبر دارد.
- باارزش یعنی چیزی که ارزش دارد.
- بادقت یعنی کسی که در هر کاری دقت دارد.

حالا تو بگو

با حوصله یعنی

با حجاب یعنی

با ادب یعنی

..... یعنی کسی که سلیقه دارد.

بیاموز و بگو

نشانه‌ی (و) در کلماتی مانند :

آموزگار، گروهی، صورت، صدای (او) می‌دهد.

در کلماتی مانند : برویم، نوشته، روان، صدای (و) می‌دهد.

در کلماتی مانند : خود، تو، دو، صدای (ا) می‌دهد. در کلماتی مانند : بخوانیم، خواهش، خواهر، صدایی

ندارد. در ترکیب‌هایی مانند : پدر و مادر، دست و پا، بیست و یک، صدای (ا) می‌دهد. این ویژگی نشانه‌ی (و) را

در خواندن شعرها و املاهای این‌گونه ترکیب‌ها باید رعایت کرد.

اکنون شما چند نمونه از این ترکیب‌ها را پیدا کن و بگو.

بازی، بازی، بازی

معلم، جمله یا ضرب‌المثلی را به یکی از اعضای گروه می‌دهد. اولین نفر همان جمله یا ضرب‌المثل را آهسته

در گوشِ نفر دوم می‌گوید. نفر دوم همین کار را تکرار می‌کند و این کار تا آخرین نفر گروه تکرار می‌شود. سپس

نفر آخر، جمله‌ای را که شنیده است، با صدای بلند برای بقیه می‌گوید.

نفر اول هر گروه، پس از شنیدن جمله‌ی نفر آخر، باید بگوید که آن جمله، درست است یا نادرست.

چغندر پُر برکت

یکی بود، یکی نبود، غیر از خدا هیچ کس نبود. پیرمرد و پیرزنی با دو نوه‌ی کوچکیشان در مزرعه‌ای زندگی می‌کردند. پیرمرد هر سال در مزرعه‌اش چیزی می‌کاشت. آن سال هم تصمیم گرفت، چغندر بکارد. پیرمرد و پیرزن و نوه‌هایشان مثل هر سال، زمین را آماده کردند و تخم چغندر را پاشیدند. چیزی نگذشت که مزرعه، سرسبز شد و برگ چغندرها بزرگ و بزرگ‌تر شدند. یک روز، پیرزن خواست آش چغندر بپزد. پیرمرد گفت: «همین حالا می‌روم و برایت یک چغندر رسیده می‌آورم».

پیرمرد به مزرعه رفت و چغندری را انتخاب کرد. بعد هم برگ‌های آن را گرفت و کشید اما چغندر بیرون نیامد. پیرمرد که خسته شده بود، پیرزن را صدا کرد. پیرزن آمد. پیرمرد برگ‌های چغندر را گرفت. پیرزن، شال

کمر پیرمرد را گرفت. با هم کشیدند و یک صدا خواندند: «چغندرک، چغندرک، آی شیرینک، بیا، بیا. بیرون بیا. از دل خاک بیرون بیا. با یک تکان، با دو تکان، با سه تکان...». اما فایده‌ای نداشت. چغندر از خاک درنیامد که نیامد. پیرزن، نوه‌هایش را صدا کرد. نوه‌های پیرمرد و پیرزن به کمک آن‌ها آمدند. پیرمرد برگ‌های چغندر را گرفت. پیرزن شال کمر پیرمرد را گرفت. پسرک دامن مادر بزرگش را گرفت و دخترک گوشه‌ی کت برادرش را کشیدند و کشیدند و یک صدا خواندند: «چغندرک، چغندرک، آی شیرینک، بیا، بیا. بیرون بیا. از دل خاک بیرون بیا. با یک تکان، با دو تکان، با سه تکان، با چهار تکان...».

چغندر بالاخره از خاک درآمد. از آن طرف پیرمرد و پیرزن، پسرک و دخترک به زمین افتادند اما وقتی چشمشان به چغندر افتاد، از خوش حالی فریاد کشیدند: «وای، چه چغندری، شیرینکی، چقدر بزرگ، چقدر بزرگ... چقدر... بزرگ...!».

زودتر از آنکه فکرش را بکنید، سروکله‌ی همسایه‌های پیرمرد و پیرزن پیدا شد. همه از دیدن چغندری به آن بزرگی تعجب کرده بودند. آن روز، پیرزن یک دیگ بزرگ آتش چغندر پخت و آن را میان همسایه‌ها تقسیم کرد؛ چه آتش خوش مزه‌ای! چه چغندر پربرکتی!

❖ درک و دریافت

۱. پیرمرد و نوه‌هایش چگونه توانستند چغندر را از دل خاک بیرون بیاورند؟
۲. چرا چغندر این قصه پربرکت بود؟